

สรุปสาระสำคัญ

อุตสาหกรรมเซรามิกส์เป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วจากการผลิต เพื่อสนองความต้องการภายในประเทศเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ทำรายได้แก่ประเทศคิดเป็นมูลค่ากว่า 1,000 ล้านบาท / ปี ปัจจุบันภาคเหนือเป็นแหล่งผลิตเซรามิกส์ที่สำคัญแหล่งหนึ่งของประเทศ มีโรงงานอุตสาหกรรมเซรามิกส์จำนวน 92 โรงงาน เงินลงทุนรวม 181.50 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานจำนวน 3,125 คน และมีกำลังการผลิตรวมกันประมาณ 66,950 เมตริกตัน / ปี แหล่งที่ตั้งโรงงานที่สำคัญคือ จังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่

โรงงานอุตสาหกรรมเซรามิกส์ในภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กที่ใช้เงินลงทุนไม่เกิน 10 ล้านบาท ระบบการบริหารงานภายในโรงงานเป็นแบบครอบครัวและผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องสังคโลกประเภทสโตนแวร์และประเภทกึ่งปอร์ซเลนโดยใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตกันมากได้แก่ เครื่องโต๊ะอาหาร เครื่องประดับ ของชำร่วยและของที่ระลึก เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ของภาคเหนือจำหน่ายตลาดในประเทศเป็นหลัก การส่งออกผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายตลาดต่างประเทศมีสัดส่วนการจำหน่ายเพียงร้อยละ 15.0 ภาวะการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในช่วงปี 2527-2529 อยู่ในเกณฑ์ซบเซาตามการหดตัวของภาวะเศรษฐกิจ และนับตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ภาวะการจำหน่ายกระเตื้องขึ้นมากตามการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจ ประกอบกับโรงงานได้ปรับปรุงคุณภาพและรูปแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อสนองความต้องการของตลาดมากขึ้น ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าว โรงงานหลายโรงงานได้เพิ่มปริมาณการผลิตมากขึ้น สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าส่งออกมากคือ เครื่องโต๊ะอาหารและเครื่องประดับ ตลาดที่สำคัญได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น เวียดนามและอื่น ๆ เป็นต้น

อุตสาหกรรมเซรามิกส์เป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่รัฐบาลมีนโยบายให้การส่งเสริม สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบ การปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาคุณภาพและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการลงทุนผลิตเพื่อการส่งออก ตลอดจนการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการ โดยการควบคุมการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศ จนเป็นผลทำให้อุตสาหกรรมเซรามิกส์ของไทยพัฒนาก้าวหน้าไปมาก ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ และยังมีช่องทางที่จะขยายการส่งออกได้อีกมาก เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลกประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบและต้นทุนการผลิตสูง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตโดยหันไปมุ่งพัฒนาการผลิตเซรามิกส์สมัยใหม่ จึงเป็นโอกาสดีที่ผู้ผลิตของไทยจะพัฒนาการผลิตเพื่อขยายตลาดจำหน่ายในตลาดโลกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเซรามิกส์ในภาคเหนือได้แก่ วัตถุประสงค์คือ เนื้อดินปั้นและน้ำยาเคลือบมีคุณภาพไม่แน่นอน ขาดแคลนแรงงานและแรงงานขาดทักษะ ความรู้ในการผลิต ระบบการผลิตล้าหลังและไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ด้วยแรงคน และเผาด้วยเตาใช้ไม้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น ขาดการจัดการและวางแผนที่ดี ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ไม่ได้มาตรฐานและการพัฒนาการส่งออกมีน้อย

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเซรามิกส์ในภาคเหนือมีดังนี้

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนอุตสาหกรรมผลิตวัตถุดิบเซรามิกส์สำเร็จรูปที่มีคุณภาพขึ้นในภาคเหนือ รวมทั้งการควบคุมและปรับปรุงคุณภาพของวัตถุดิบให้ได้มาตรฐานเดียวกัน
- 2) พัฒนาการผลิตบุคลากรและช่างฝีมือเซรามิกส์สนองความต้องการของโรงงาน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มทักษะ ความชำนาญในการผลิต และปรับปรุงประสิทธิภาพของแรงงานให้สูงขึ้น
- 3) ปรับปรุงและพัฒนาการใช้เครื่องจักรอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัยและมีความจำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น
- 4) สนับสนุนให้มีการใช้ระบบการจัดการสมัยใหม่ในการบริหารงาน เน้นการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์และปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าสูงขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- 5) ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานการตลาดเพื่อส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เช่น การเผยแพร่แนะนำผลิตภัณฑ์สู่ตลาด การจัดส่งผลิตภัณฑ์และการบรรจุหีบห่อที่ดี เป็นต้น